

ارزشیابی عملکرد یاددهی - یادگیری اعضای هیئت علمی براساس مدل آشور

(مطالعه موردی اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین)

Evaluating Teaching- Learning Performance of Faculty Members Based on ASSURE Model (Case Study: Faculty Members of Amin Police University)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۸/۱۱/۱۱، تاریخ ارزیابی: ۱۳۹۹/۲/۲۱، تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۹/۴/۲۵

Dr. Ruhollah Karimi, Dr. Ali Mohebbi

Abstract: The purpose of this article was to evaluate the teaching-learning performance of the faculty members of the Police University. This research was applied in terms of purpose and descriptive-survey method. Statistical population included faculty members in the academic year 2017-2018, where based on Morgan's table, 100 people were selected as the sample. The data collection tool was a researcher-made questionnaire based on the ASSURE model. Findings showed that the performance of faculty members in general was evaluated as good and the following indicators were considered more in the five dimensions: "Paying attention to students' interests and expectations, explaining the lesson plan clearly to students, using new participatory skills methods such as problem solving and role playing, listening to students' opinions with an open mentality, evaluation in accordance with educational goals and teaching methods."

Faculty members also scored the lowest in the following indicators: calling students in class by name and even by first name, providing educational content tailored to the objectives of the course, using cyberspace and virtual networks to communicate with students, students' participation in teaching through problem-solving methods and role playing as well as removing students' fear of the final exam due to the realization of the expected goals during the semester.

Keywords: evaluation, teaching-learning performance, faculty members

دکتر روح الله کریمی^۱، دکتر علی محبی^۲

چکیده: هدف از مقاله حاضر ارزشیابی عملکرد یاددهی - یادگیری اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی است. این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و از حیث روش، توصیفی - پیمایشی است. جامعه آن، آماری اعضای هیئت علمی در سال تحصیلی ۹۶-۹۷ بوده‌اند که براساس جدول مورگان، ۱۰۰ نفر از آنها به‌عنوان نمونه انتخاب شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه محقق‌ساخته براساس مدل آشور بود. یافته‌های پژوهش نشان داد که عملکرد اعضای هیئت علمی در کل در حد خوب ارزیابی شده است و در ابعاد پنج‌گانه نیز شاخص‌های زیر را بیشتر مدنظر داشته‌اند: «اهمیت دادن به علائق و انتظارات دانشجویان، تبیین طرح درس به‌طور شفاف برای دانشجویان، گوش دادن به نظرات دانشجویان با روی باز و سعه‌صدر، ارزشیابی متناسب با اهداف آموزشی و روش تدریس». همچنین اعضای هیئت علمی در شاخص‌های زیر کمترین امتیاز را کسب کرده‌اند: صدا کردن دانشجویان در کلاس با نام و حتی با اسم کوچک، تهیه محتوای آموزشی متناسب با اهداف مندرج در سرفصل دروس، استفاده از فضای مجازی و شبکه‌های مجازی برای ارتباط با دانشجویان، مشارکت دانشجویان در تدریس از طریق روش حل مسئله و ایفای نقش و ترسیدن دانشجویان از امتحان پایان‌ترم به‌دلیل تحقق اهداف مورد انتظار در طول ترم.

کلمات کلیدی: ارزشیابی، عملکرد یاددهی - یادگیری، اعضای هیئت علمی.

^۱ استادیار فلسفه تعلیم و تربیت دانشگاه علوم انتظامی امین. Hosein_m137@yahoo.com

^۲ دانشیار برنامه ریزی درسی دانشگاه علوم انتظامی امین. mohebbiarr@yahoo.com

مقدمه

در عصر انفجار اطلاعات، تأکید بر فرایند یاددهی - یادگیری در تمام حیطه‌ها ضروری است (شواخی و همکاران، ۱۳۸۶). یادگیری و جریان آن، یکی از ارکان اصلی برنامه تربیتی است. یادگیری، اساس رفتار افراد را تشکیل می‌دهد. «برنامه دسی» مهم‌ترین ابزار تحقق بخشیدن به اهداف و رسالت‌های کلی نظام آموزشی به شمار می‌رود. (عابدینی بلترک، ۱۳۹۴: ۶۴۵). یکی از مقوله‌های مهم برنامه دسی، فرایند یاددهی - یادگیری است و تمامی فعالیت‌های آموزش و پرورش در جهت بسترسازی مناسب برای تحقق این فرایند است. هدف از این فرایند پرورش قدرت استدلال، ایجاد روحیه پژوهشگری و ترغیب فراگیران برای دستیابی به اندیشه‌ها و رفتارهای جدید برای بهتر زیستن است (کریمی ارقینی، ۱۳۹۰: ۱۳). امروزه درباره ارزشیابی به‌عنوان عامل تعیین‌کننده کیفیت اثربخش یک برنامه و یا فرایند آموزشی بحث می‌شود. بی‌تردید ارزشیابی از مؤثرترین روش‌ها برای تضمین کیفیت و شرط اساسی ارتقای کیفیت مستمر در نظام آموزشی است؛ بنابراین وجود ارزشیابی از عملکرد معلم برای تعیین میزان دستیابی به اهداف موردنظر ضرورت دارد (نوری امام‌زاده‌ئی، ۱۳۷۵: ۳). یکی از مهم‌ترین عناصر آموزش، اعضای هیئت‌علمی هستند که از آنها به‌عنوان عنصر کانونی آموزش یاد می‌شود و این عنصر می‌تواند بخش زیادی از نقایص دیگر عناصر آموزش را نیز پوشش دهد و آثار منفی آن را کم کند؛ بنابراین آگاهی از وضعیت عملکرد استادان و بهبود و ارتقای تدریس آنان براساس یک مدل علمی کمک می‌کند تا خود را با استراتژی‌های تدریس انطباق دهند و به نیازهای دانش-آموزان توجه کنند تا فرصتی برای یادگیری موفقیت‌آمیز داشته باشند، هنگامی که ارزشیابی و آموزش به‌طور مؤثر درهم تنیده شود، معلمان را قادر می‌سازد تا نیازهای فردی یادگیری دانش‌آموزان را در زمان مناسب بیابند (لابیس^۱ و همکاران، ۲۰۱۰ به نقل از دولتی و همکاران، ۱۳۹۴).

مبانی نظری و پیشینه

فرایند یاددهی - یادگیری عبارت است از: یک ارتباط پویا و متقابل که با هدف تسهیل و ایجاد یادگیری در فراگیر، بین یاددهنده و یادگیرنده برقرار می‌شود (کریمی ارقینی، ۱۳۹۰: ۸). ارزشیابی عبارت است از: یک فرایند نظام‌دار برای جمع‌آوری، تحلیل و تفسیر اطلاعات، به این منظور که تعیین شود آیا هدف‌های موردنظر تحقق یافته‌اند یا در حال تحقق یافتن هستند و به چه میزانی (سیف، ۱۳۹۰: ۳۵). ارزشیابی از تدریس، فرایندی است که هدف آن بهبود کیفیت تدریس در مدارس و دانشگاه‌ها است. با توجه به اهمیت فرایند آموزش (تدریس) در تربیت

^۱ - labis

ارزشیابی عملکرد یاددهی - یادگیری اعضای هیئت علمی...

دانش‌آموزان، ارزشیابی آموزشی یکی از شیوه‌های سنجش و بهبود کیفیت برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی معلمان به‌شمار می‌رود. با استفاده از نتایج ارزشیابی آموزشی قادر خواهیم بود نقاط قوت و ضعف عملکرد معلم را مشخص، و با تقویت جنبه‌های مثبت و رفع نارسایی‌ها و نقاط ضعف عملکرد آموزشی، در ایجاد تحول و اصلاح امور آموزشی راه‌حل‌های مناسبی به‌کار گیریم. ارزشیابی عملکرد تدریس معلمان می‌تواند منجر به بهبود کیفیت تدریس آنان شود (ریگی، ۱۳۹۲: ۲)

اباذری و همکاران (۱۳۹۴) در تحقیقی دریافتند که بین میانگین نمرات استادان در هر یک از حیطه‌های «مشارکت دانشجویان»، «کیفیت ارتباطات میان فردی دانشجویان»، «کیفیت زندگی کاری اساتید»، «سبک تفکر اساتید»، «نگرش اعضای هیئت‌علمی نسبت به عوامل حرفه‌ای» در زمینه مشارکت دانشجویان در فرایند یاددهی - یادگیری تفاوت معنادار وجود دارد. دولتی و همکاران (۱۳۹۴) نیز در تحقیقی به این نتیجه رسیدند که در میان مهم‌ترین روش‌های ارزشیابی، روش‌های «همخوان بودن فرایندها و ابزارهای ارزشیابی با هدف‌ها و ماهیت برنامه» دارای بیشترین اهمیت و رتبه اول، «به‌موقع بودن ارزشیابی» در رتبه دوم، «انجام گرفتن ارزشیابی به‌طور مداوم و به‌صورت آنلاین» در رتبه سوم، «جامع بودن ارزشیابی از هر دو منظر تکوینی و تراکمی» در رتبه چهارم، «اجرای انواع ارزشیابی» در رتبه پنجم در بهبود فرایند یاددهی - یادگیری مدارس هوشمند قرار دارد.

حقوق‌پرست لاتی (۱۳۹۳) نیز معتقد است که آموزش اقدام‌پژوهی در به‌کارگیری وسایل آموزشی در فرایند یاددهی - یادگیری تأثیر معناداری داشته است. ستاری و جعفرنژاد (۱۳۸۹) نیز در تحقیق خود دریافتند که عواملی چون نگرش منفی دبیران نسبت به وسایل کمک‌آموزشی، کمبود و فقدان وسایل کمک‌آموزشی، تراکم دانش‌آموزان در کلاس درس، تسلط نداشتن معلمان در به‌کارگیری وسایل کمک‌آموزشی، و نارسایی در شیوه مدیریت مدارس بر به‌کار نگرفتن وسایل کمک‌آموزشی در جریان یاددهی و یادگیری تأثیرگذار است.

الگوی آشور^۱ یا الگوی اطمینان‌بخش نیز یکی دیگر از الگوهای یاددهی - یادگیری است که هینیچ، مولندا، راسل و اسمالدینو^۲ ارائه داده‌اند. این الگو یکی از راهبردهای یاددهی - یادگیری است که گام‌های لازم برای تدریس اثربخش را شناسایی و برای هر یک از این گام‌ها تدابیر لازم را اتخاذ می‌کند (آل ابراهیم و قرائی‌پور، ۱۳۹۳: ۴). سزار و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهش خود با عنوان «یکپارچه‌سازی فن‌آوری در کلاس درس: طراحی آموزشی یادگیرنده محور» به این نتیجه رسیدند که «مدل آشور» بسیار یادگیرنده محور است. برخلاف بسیاری از مدل‌های تدریس، مدل

1 - ASSURE

2 - Smaldino, S., Hinich, D., & Russel, J. Moulnda

آشور بر پایه نظریه شناختی یادگیری ایجاد شد. نورپاندی و همکاران (۲۰۱۳) در مقاله خود با عنوان «اجرای درس باز با روش مطالعه درس برای جامعه معلم آنلاین با استفاده از مدل طراحی آموزشی» دریافتند که مدل آشور، کلاس محور و دانش آموز محور است. این مدل بر برنامه ریزی اطراف کلاس واقعی با استفاده از رسانه ها و فن آوری متمرکز است. مراحل الگوی آشور شامل شش مرحله است: بُعد اول «تحلیل ویژگی های یادگیرندگان»، بُعد دوم «بیان هدف های آموزشی»، بُعد سوم «انتخاب روش ها، رسانه ها و مواد آموزشی»، بُعد چهارم «به کارگیری رسانه ها و مواد آموزشی»، بُعد پنجم «مشارکت دهی یادگیرندگان» و بُعد ششم «ارزشیابی و بازنگری آموزشی». اعضای هیئت علمی با استفاده از این الگو می توانند با اطمینان کافی از مخاطبان، موضوع و محیط آموزشی شناخت پیدا کنند و آموزشی اثربخش را تدارک ببینند. در این پژوهش، مدل آشور انتخاب شده است البته با این توضیح که بُعد سوم و چهارم یعنی انتخاب روش های نوین تدریس و انتخاب رسانه و مواد آموزشی در یک سؤال ادغام شده است.

با توجه به مطالب پیش گفته، پرسش اصلی پژوهش عبارت است از: عملکرد یاددهی - یادگیری اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی بر اساس مدل آشور، چگونه است؟ و برای پاسخ گویی به این سؤال پنج سؤال فرعی به شرح زیر مطرح شده است:

- میزان تحلیل ویژگی های دانشجویان توسط اعضای هیئت علمی چه اندازه است؟

ارزشیابی عملکرد یاددهی - یادگیری اعضای هیئت علمی...

- میزان بیان اهداف آموزشی دروس برای دانشجویان توسط اعضای هیئت علمی چه اندازه است؟
- میزان انتخاب و به کارگیری روش های نوین تدریس، رسانه ها و مواد آموزشی در فرایند تدریس چه اندازه است؟
- میزان مشارکت دهی دانشجویان در فرایند تدریس چه اندازه است؟
- میزان ارزشیابی و بازنگری آموزشی در فرایند تدریس چه اندازه است؟

روش تحقیق

پژوهش حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ روش، توصیفی - پیمایشی است. این روش به منظور کشف واقعیت های موجود یا آنچه هست، انجام می شود. در واقع، این روش پژوهش به منظور توصیف کردن یک جامعه تحقیقی در زمینه توزیع یک پدیده معین انجام می شود. جامعه آماری شامل تمام اعضای هیئت علمی دانشگاه در سال تحصیلی ۹۷-۹۶ هستند که براساس مدل کوکران، ۱۰۰ نفر عضو هیئت علمی به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای تعیین و انتخاب جامعه نمونه، متناسب با حجم جامعه آماری پژوهش، با استفاده از روش خوشه ای و تصادفی ساده استفاده شده است. ابزار جمع آوری اطلاعات در این تحقیق، پرسشنامه محقق ساخته است که بر اساس الگوی یاددهی - یادگیری مدل آشور ساخته شده است. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه به وسیله تأمین دیدگاه های استادان دانشگاه علوم انتظامی که عضو هیئت علمی گروه علوم تربیتی و دارای مدرک دکترای تخصصی با رتبه علمی دانشیاری و استادیاری هستند، حاصل شده است. برای تأمین پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. بر این اساس، پایایی کل پرسشنامه برابر با ۰,۹۳۱ محاسبه شده است که نشان دهنده پایایی بالای پرسشنامه می باشد. در یک جلسه حضوری، محققان پس از توجیه کامل اهداف، انتظارات و ساختار پرسشنامه، پرسشنامه را برای تکمیل، در اختیار اعضا قرار دادند و پس از تکمیل جمع آوری کرده و با روش های آماری مناسب، تجزیه و تحلیل کردند.

یافته های تحقیق

برای بررسی نرمال بودن داده ها از آزمون های کولموگروف - اسمیرنف استفاده شد.

آزمون کلموگروف - اسمیرنف برای بررسی نرمال بودن متغیرها

متغیر	آماره Z	سطح معنی داری
تحلیل ویژگی های دانشجویان	۱/۱۰۶	۰/۱۷۳

متغیر	آماره Z	سطح معنی داری
بیان اهداف آموزشی و طرح درس	۱/۳۵۷	۰/۰۵۱
انتخاب و به کارگیری روش‌ها و رسانه‌های آموزشی	۱/۰۵۰	۰/۲۲۰
مشارکت‌دهی دانشجویان	۱/۱۵۵	۰/۱۳۹
ارزشیابی و بازنگری آموزش	۱/۳۴۳	۰/۰۵۳

بر اساس جدول بالا، با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون بیشتر از خطای ۰/۰۵ است، فرضیهٔ صفر مبنی بر نرمال بودن متغیرهای تحقیق پذیرفته می‌شود.
سؤال فرعی ۱: میزان تحلیل ویژگی‌های دانشجویان توسط اعضای هیئت‌علمی چه اندازه است؟

برای پاسخ به سؤال فرعی نخست، با توجه به نرمال بودن متغیر تحلیل ویژگی‌های دانشجویان، از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شده است. فرضیه صفر در این آزمون متوسط (مقدار ۳ از ۵) بودن میزان این متغیر نزد اعضای هیئت‌علمی می‌باشد. نتیجه در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲: آزمون t در مورد تحلیل ویژگی‌های دانشجویان

متغیر	میانگین	t	درجه آزادی	سطح معنی داری	تفاضل میانگین‌ها	حدود اطمینان ۹۵٪	
						کران بالا	کران پایین
تحلیل ویژگی‌های دانشجویان	۱۴٫۶۴	۱۰٫۲۳	۱۰۹٫۰۰	۰٫۰۰	۰٫۶۶	۰٫۵۳	۰٫۷۹

در جدول ۴-۹ مقدار آماره t برابر با ۱۰/۲۳ با سطح معنی داری صفر است. با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون، کوچک‌تر از ۰/۰۵ (خطای آزمون) می‌باشد، فرضیهٔ صفر مبنی بر

ارزشیابی عملکرد یاددهی - یادگیری اعضای هیئت علمی...

متوسط بودن عملکرد رد می‌شود. از طرفی با توجه به مثبت بودن کران‌های پایین و بالای اطمینان، عملکرد اعضای هیئت علمی در مؤلفه موردنظر بیش از متوسط و با توجه به مقدار میانگین یعنی ۱۴/۶۴ از ۲۰، در سطح زیاد برآورد می‌شود؛ بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد، در پاسخ به سؤال نخت تحقیق، میزان تحلیل ویژگی‌های دانشجویان توسط اعضای هیئت علمی در سطح زیاد برآورد می‌گردد. همچنین برای رتبه‌بندی شاخص‌های تحلیل ویژگی‌های دانشجویان از آزمون رتبه‌ای فریدمن استفاده شده است. نتیجه در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳: رتبه‌بندی شاخص‌های تحلیل ویژگی‌های دانشجویان

رتبه	میانگین نمره کسب شده از ۲۰	میانگین رتبه‌ای	مؤلفه	سطح معنی‌داری	آماره مربع کا
۴	۱۴,۱۵	۳,۵۷	توجه به تفاوت‌های فردی دانشجویان و تدریس متناسب با آن	۰,۰۰۰	۱۱۲/۴۱۲
۶	۱۲,۰۰	۲,۶۱	صدا کردن دانشجویان در کلاس یا نام و حتی با اسم کوچک		
۲	۱۵,۵۹	۳,۹۰	شناخت دانشجویان در جلسات اول قبل از شروع تدریس و در حین تدریس		
۳	۱۵,۴۹	۳,۸۰	شناسایی زمینه‌های دانشی دانشجویان و سپس شروع درس		
۵	۱۳,۱۳	۲,۶۷	جستجو در مورد مشکلات زمینه‌ای و نارسایی‌های یادگیری دانشجویان		
۱	۱۶,۱۱	۴,۴۵	اهمیت دادن به علائق و انتظارات دانشجویان و تلاش در توجه به آن در محتوا و روش تدریس		
	۱۴,۶۴		میانگین کل		

بر اساس جدول ۳ سطح معنی‌داری آزمون مقدراری کمتر از ۰/۰۵ دارد؛ بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد، شاخص‌های تحلیل ویژگی‌های دانشجویان دارای اهمیت متفاوتی می‌باشند. به‌منظور

رتبه‌بندی شاخص‌های مذکور از میانگین رتبه‌ای استفاده شده است. بر این اساس، «اهمیت دادن به علائق و انتظارات دانشجویان و تلاش در توجه به آن در محتوا و روش تدریس» و «صدا کردن دانشجویان در کلاس با نام و حتی با اسم کوچک» کم‌اهمیت‌ترین شاخص‌های می‌باشند که توسط اعضای هیئت‌علمی رعایت می‌شود.

سؤال فرعی ۲: میزان بیان اهداف آموزشی و طرح درس توسط اعضای هیئت‌علمی چه اندازه است؟

برای پاسخ به سؤال فرعی دوم نیز با توجه به نرمال بودن متغیر بیان اهداف آموزشی و طرح درس، از آزمون t تک نمونه‌ای بهره‌برداری شده است. نتیجه در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴: آزمون t در مورد بیان اهداف آموزشی و طرح درس

حدود اطمینان %۹۵		تفاضل میانگین‌ها	سطح معنی‌داری	درجه آزادی	T	میانگین	متغیر
کران بالا	کران پایین						
۱,۱۳	۰,۸۲	۰,۹۸	۰,۰۰	۱۰۸,۰۰	۱۲,۶۲	۱۵,۹۲	بیان اهداف آموزشی و طرح درس

در جدول ۴ مقدار آماره t برابر با ۱۲/۶۲ با سطح معنی‌داری صفر است. با توجه به اینکه سطح معنی‌داری آزمون، کوچک‌تر از ۰/۰۵ (خطای آزمون) می‌باشد، فرضیه صفر مبنی بر متوسط بودن عملکرد در بیان اهداف آموزشی و طرح درس رد می‌شود. از طرفی با توجه به مثبت بودن کران‌های پایین و بالای اطمینان، عملکرد اعضای هیئت‌علمی در مؤلفه موردنظر بیش از متوسط و با توجه به مقدار میانگین یعنی ۳/۹۸ از ۵ یا ۱۵,۹۲ از ۲۰، در سطح زیاد برآورد می‌گردد؛ بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد، در پاسخ به سؤال دوم تحقیق، میزان بیان اهداف آموزشی و طرح درس توسط اعضای هیئت‌علمی در سطح زیاد برآورد می‌شود. همچنین برای رتبه‌بندی شاخص‌های بیان اهداف آموزشی و طرح درس از آزمون رتبه‌ای فریدمن استفاده شده است. نتیجه در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵: رتبه‌بندی شاخص‌های بیان اهداف آموزشی و طرح درس

رتبه	میانگین از ۲۰	میانگین رتبه‌ای	مؤلفه	سطح معنی‌داری	آماره مربع کا
۵	۱۵,۳۸	۳,۳۱	داشتن طرح درس استاندارد براساس اهداف آموزشی و اجرای دقیق آن و تحقق اهداف موردنظر	۰,۰۰۳	۱۸/۲۰۸
۱	۱۵,۹۰	۴,۰۱	تبیین طرح درس به‌طور شفاف برای دانشجویان در جلسه اول، آگاه کردن دانشجویان با اهداف رفتاری درس، روش تدریس، محتوا، منابع و شیوه ارزشیابی		
۳	۱۵,۶۸	۳,۴۹	کاربردی و عملیاتی بودن طرح درس، مشخص بودن اهداف رفتاری مورد انتظار از دانشجو در پایان درس		
۴	۱۵,۳۸	۳,۳۹	توزیع درس بین تمام جلسات		
۶	۱۵,۴۹	۳,۲۹	تهیه محتوای آموزشی متناسب با اهداف مندرج در سرفصل دروس و در اختیار دانشجویان قرار دادن آن		
۲	۱۵,۳۸	۳,۵۱	معرفی منابع آموزشی متنوع به دانشجویان		
	۱۵,۹۲		میانگین کل		

بر اساس جدول ۵ سطح معنی‌داری آزمون مقداری کمتر از ۰/۰۵ دارد؛ بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد، شاخص‌های بیان اهداف آموزشی و طرح درس دارای اهمیت متفاوتی می‌باشند. به‌منظور رتبه‌بندی شاخص‌های مذکور از میانگین رتبه‌ای استفاده شده است. بر این اساس، «تبیین طرح درس به‌طور شفاف برای دانشجویان در جلسه اول آگاه کردن دانشجویان با اهداف رفتاری درس، روش تدریس، محتوا، منابع و شیوه ارزشیابی» و «تهیه محتوای آموزشی متناسب با اهداف مندرج در سرفصل دروس و در اختیار دانشجویان قرار دادن آن» به‌ترتیب مهم‌ترین و کم‌اهمیت‌ترین شاخصی هستند که توسط اعضای هیئت علمی رعایت می‌شود.

سؤال فرعی ۳: میزان انتخاب و به‌کارگیری روش‌ها و رسانه‌های آموزشی توسط اعضای

هیئت علمی چه اندازه است؟

برای پاسخ به سؤال فرعی سوم نیز با توجه به نرمال بودن متغیر انتخاب و به کارگیری روش‌ها و رسانه‌های آموزشی، از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شده است. نتیجه در جدول ۶ ارائه شده است.

جدول ۶: آزمون t در مورد انتخاب و به کارگیری روش‌ها و رسانه‌های آموزشی

حدود اطمینان %۹۵		تفاضل میانگین‌ها	سطح معنی‌داری	درجه آزادی	T	میانگین	متغیر
کران بالا	کران پایین						
۰,۸۴	۰,۵۷	۰,۷۱	۰,۰۰	۱۱۰,۰۰	۱۰,۳۰	۱۴,۸۴	انتخاب و به کارگیری روش‌ها و رسانه‌های آموزشی

در جدول ۶ مقدار آماره t برابر با $10/30$ با سطح معنی‌داری صفر است. با توجه به اینکه سطح معنی‌داری آزمون، کوچک‌تر از $0/05$ (خطای آزمون) می‌باشد، فرضیه صفر مبنی بر متوسط بودن عملکرد در انتخاب و به کارگیری روش‌ها و رسانه‌های آموزشی رد می‌شود. از طرفی با توجه به مثبت بودن کران‌های پایین و بالای اطمینان، عملکرد اعضای هیئت‌علمی در این مؤلفه بیش از متوسط و با توجه به مقدار میانگین یعنی $3/71$ از 5 یا $14,84$ از 20 ، در سطح زیاد برآورد می‌گردد؛ بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد، در پاسخ به سؤال سوم تحقیق، میزان انتخاب و به کارگیری روش‌ها و رسانه‌های آموزشی توسط اعضای هیئت‌علمی در سطح زیاد برآورد می‌شود. همچنین برای رتبه‌بندی شاخص‌های انتخاب و به کارگیری روش‌ها و رسانه‌های آموزشی از آزمون رتبه‌ای فریدمن استفاده شده است. نتیجه در جدول ۷ ارائه شده است.

جدول ۷: رتبه‌بندی شاخص‌های انتخاب و به‌کارگیری روش‌ها و رسانه‌های آموزشی

رتبه	میانگین	میانگین رتبه‌ای	مؤلفه	سطح معنی‌داری	آماره مربع کا
۴	۱۴,۷۴	۳,۶۲	شناخت انواع روش‌های تدریس	۰,۰۰۰	۱۰۳/۹۳۳
۲	۱۵,۱۸	۳,۹۵	انتخاب روش تدریس متناسب با نوع درس و اهداف موردنظر		
۱	۱۴,۹۷	۴,۰۷	استفاده از روش‌های نوین مشارکتی مثل حل مسئله، ایفای نقش، بحث گروهی در کلاس		
۳	۱۵,۲۸	۳,۸۵	انتخاب روش تدریس متناسب با ویژگی و سبک یادگیری دانشجویان		
۶	۱۱,۲۶	۲,۱۹	استفاده از فضای مجازی و شبکه‌های مجازی برای ارتباط با دانشجویان		
۵	۱۴,۳۶	۳,۳۲	استفاده از رسانه‌ها و ابزار کمک‌آموزشی مثل ویدئو پروژکتور		
	۱۴,۸۴		میانگین		

بر اساس جدول ۷ سطح معنی‌داری آزمون مقداری کمتر از $0/05$ دارد؛ بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد، شاخص‌های انتخاب و به‌کارگیری روش‌ها و رسانه‌های آموزشی دارای اهمیت متفاوتی می‌باشند. به‌منظور رتبه‌بندی شاخص‌های مذکور از میانگین رتبه‌ای استفاده شده است. بر این اساس، «استفاده از روش‌های نوین مشارکتی مثل حل مسئله، ایفای نقش، بحث گروهی در کلاس» و «استفاده از فضای مجازی و شبکه‌های مجازی برای ارتباط با دانشجویان» به‌ترتیب مهم‌ترین و کم‌اهمیت‌ترین شاخصی می‌باشند که توسط اعضای هیئت علمی رعایت می‌شود.

سؤال فرعی ۴: میزان مشارکت‌دهی دانشجویان توسط اعضای هیئت علمی چه

اندازه است؟

برای پاسخ به سؤال فرعی چهارم نیز با توجه به نرمال بودن متغیر مشارکت‌دهی دانشجویان، از آزمون t تک نمونه‌ای بهره‌برداری شده است. نتیجه در جدول ۸ ارائه شده است.

جدول ۸: آزمون t در مورد مشارکت‌دهی دانشجویان

متغیر	میانگین	t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری	تفاضل میانگین‌ها	حدود اطمینان ۹۵٪	
						کران بالا	کران پایین
مشارکت‌دهی دانشجویان	۱۶,۷۶	۲۳,۹۳	۱۰۹,۰۰	۰,۰۰	۱,۱۹	۱,۰۹	۱,۲۹

در جدول ۸ مقدار آماره t برابر با ۲۳/۹۴ با سطح معنی‌داری صفر است. با توجه به اینکه سطح معنی‌داری آزمون، کوچک‌تر از ۰/۰۵ (خطای آزمون) می‌باشد، فرضیه صفر مبنی بر متوسط بودن عملکرد در مشارکت‌دهی دانشجویان رد می‌شود. از طرفی با توجه به مثبت بودن کران‌های پایین و بالای اطمینان، عملکرد اعضای هیئت‌علمی در مؤلفه موردنظر بیش از متوسط و با توجه به مقدار میانگین یعنی ۴/۱۹ از ۵ یا ۱۶,۷۶ از ۲۰، در سطح خیلی زیاد برآورد می‌گردد؛ بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد، در پاسخ به سؤال چهارم تحقیق، میزان مشارکت‌دهی دانشجویان توسط اعضای هیئت‌علمی در سطح خیلی زیاد برآورد می‌شود. همچنین برای رتبه‌بندی شاخص‌های مشارکت‌دهی دانشجویان از آزمون رتبه‌ای فریدمن استفاده شده است. نتیجه در جدول ۹ ارائه شده است.

جدول ۹: رتبه‌بندی شاخص‌های مشارکت‌دهی دانشجویان

رتبه	میانگین	میانگین رتبه‌ای	مؤلفه	سطح معنی‌داری	آماره مربع کا
۶	۱۵,۷۹	۴,۸۲	برنامه‌ریزی تدریس بر مبنای مشارکت-دهی دانشجویان	۰,۰۰۰	۱۴۹/۷۸۸
۷	۱۵,۳۸	۴,۸۱	مشارکت دانشجویان در تدریس از طریق بحث گروهی		
۹	۱۳,۹۵	۳,۷۵	مشارکت دانشجویان در تدریس از طریق روش حل مسئله و ایفای نقش		

رتبه	میانگین	میانگین رتبه‌ای	مؤلفه	سطح معنی‌داری	آماره مربع کا
۸	۱۴,۶۳	۳,۴۹	مشارکت دانشجویان در کلاس از طریق پرسش و پاسخ با وجود روش تدریس توضیحی و سخنرانی		
۵	۱۷,۱۳	۵,۳۴	برقراری فضای اعتماد و تفاهم در کلاس و مشارکت دانشجویان با اشتیاق و انگیزه		
۱	۱۷,۵۴	۶,۰۸	گوش دادن به نظرات دانشجویان با روی باز و سعه‌صدر		
۳	۱۶,۳۱	۵,۴۴	نقد مباحث کلاس توسط دانشجویان به‌راحتی		
۲	۱۶,۹۲	۵,۸۵	همدلانه و صمیمی بودن فضای کلاس و مطرح کردن مشکلات در حاشیه کلاس توسط دانشجویان با اعتماد با استاد		
۴	۱۷,۲۶	۵,۴۳	قدرت و توان برانگیزاندگی دانشجویان برای تلاش بیشتر		
	۱۶,۷۶		میانگین کل		

بر اساس جدول ۹ سطح معنی‌داری آزمون مقدراری کمتر از ۰/۰۵ دارد؛ بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد، شاخص‌های بیان اهداف آموزشی و طرح درس دارای اهمیت متفاوتی می‌باشند. به‌منظور رتبه‌بندی شاخص‌های مذکور از میانگین رتبه‌ای استفاده شده است. بر این اساس، «گوش دادن به نظرات دانشجویان با روی باز و سعه‌صدر» و «مشارکت دانشجویان در تدریس از طریق روش حل مسئله و ایفای نقش» به ترتیب مهم‌ترین و کم‌اهمیت‌ترین شاخصی می‌باشند که توسط اعضای هیئت‌علمی رعایت می‌شود.

سؤال فرعی ۵: میزان ارزشیابی و بازنگری آموزش توسط اعضای هیئت‌علمی چه

اندازه است؟

برای پاسخ به سؤال فرعی پنجم نیز با توجه به نرمال بودن متغیر ارزشیابی و بازنگری آموزش از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شده است. نتیجه در جدول ۱۰ ارائه شده است.

جدول ۱۰- آزمون t در مورد ارزشیابی و بازنگری آموزش

حدود اطمینان %۹۵		تفاضل میانگین‌ها	سطح معنی‌داری	درجه آزادی	T	میانگین	متغیر
کران بالا	کران پایین						
۱,۱۹	۰,۹۶	۱,۰۸	۰,۰۰	۱۰۹,۰۰	۱۸,۵۲	۱۶,۳۲	ارزشیابی و بازنگری آموزش

در جدول ۱۰ مقدار آماره t برابر با ۱۸/۵۲ با سطح معنی‌داری صفر است. با توجه به اینکه سطح معنی‌داری آزمون، کوچک‌تر از ۰/۰۵ (خطای آزمون) می‌باشد، فرضیه صفر مبنی بر متوسط بودن عملکرد در ارزشیابی و بازنگری آموزش رد می‌شود. از طرفی با توجه به مثبت بودن کران‌های پایین و بالای اطمینان، عملکرد اعضای هیئت‌علمی در مؤلفه موردنظر بیش از متوسط و با توجه به مقدار میانگین یعنی ۴/۰۸ از ۵ یا ۱۶,۳۲ از ۲۰، در سطح زیاد برآورد می‌گردد؛ بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد، در پاسخ به سؤال پنجم تحقیق، میزان ارزشیابی و بازنگری آموزش توسط اعضای هیئت‌علمی در سطح خیلی زیاد برآورد می‌شود.

همچنین برای رتبه‌بندی شاخص‌های ارزشیابی و بازنگری آموزش از آزمون رتبه‌ای فریدمن استفاده شده است. نتیجه در جدول ۱۱ ارائه شده است.

جدول ۱۱: رتبه‌بندی شاخص‌های ارزشیابی و بازنگری آموزش

رتبه	میانگین از ۲۰	میانگین رتبه‌ای	مؤلفه	سطح معنی‌داری	آماره مربع کا
۱	۱۶,۵۲	۳,۳۰	ارزشیابی متناسب با اهداف آموزشی و روش تدریس	۰,۰۰۰	۳۰/۸۳۶
۴	۱۶,۱۰	۲,۷۳	ارزیابی از دانشجویان در طول نیمسال به‌طور مستمر و اجتناب از اکتفا به امتحان پایان نیمسال		

رتبه	میانگین از ۲۰	میانگین رتبه‌ای	مؤلفه	سطح معنی‌داری	آماره مربع کا
۳	۱۶,۵۱	۳,۰۹	انتخاب سؤال‌های آزمون بر اساس استانداردهای علمی و واضح و روشن		
۲	۱۶,۴۱	۳,۲۷	تهیه سؤال‌های آزمون بر اساس اهداف رفتاری مورد انتظار از درس		
۵	۱۴,۱۵	۲,۶۱	نترسیدن دانشجویان از امتحان پایان ترم به‌دلیل تحقق اهداف مورد انتظار در طول ترم		
	۱۶,۳۲		میانگین کل		

بر اساس جدول ۱۱ سطح معنی‌داری آزمون مقداری کمتر از ۰/۰۵ دارد؛ با اطمینان ۹۵ درصد، شاخص‌های ارزشیابی و بازنگری آموزش دارای اهمیت متفاوتی می‌باشند. به‌منظور رتبه‌بندی شاخص‌های مذکور از میانگین رتبه‌ای استفاده شده است. بر این اساس، «ارزشیابی را متناسب با اهداف آموزشی و روش تدریس» و «نترسیدن دانشجویان از امتحان پایان ترم به‌دلیل تحقق اهداف مورد انتظار در طول ترم» به‌ترتیب مهم‌ترین و کم‌اهمیت‌ترین شاخصی می‌باشند که توسط اعضای هیئت علمی رعایت می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

عملکرد اعضای هیئت علمی در زمینه شناخت و تحلیل ویژگی‌های دانشجویان از حد متوسط بالاتر بوده و با توجه به مقدار محاسبه میانگین یعنی ۳/۶۶، در سطح زیاد برآورد شده؛ بنابراین میزان تحلیل ویژگی‌های دانشجویان توسط اعضای هیئت علمی رضایت‌بخش برآورد می‌شود. در عین حال «اهمیت دادن به علائق و انتظارات دانشجویان و تلاش در توجه به آن در محتوا و روش تدریس» و «صدا کردن دانشجویان در کلاس با نام و حتی با اسم کوچک» به‌ترتیب بیشترین امتیاز و کم‌امتیازترین شاخصی می‌باشند که توسط اعضای هیئت علمی رعایت می‌شود. به نظر می‌رسد اعضای هیئت علمی در زمینه توانمندی روان‌شناختی و ارتباط مؤثر با دانشجویان و جستجو و رفع مشکلات زمینه‌ای آنها نیاز به توانمندی بیشتری دارند.

عملکرد اعضای هیئت علمی در مؤلفه اهداف آموزشی و طرح درس بیش از متوسط و با توجه به مقدار میانگین یعنی ۳/۹۸، در سطح زیاد برآورد می‌شود؛ بنابراین میزان بیان اهداف آموزشی و طرح درس توسط اعضای هیئت علمی در سطح زیاد برآورد می‌گردد. بر این اساس،

«تیین طرح درس به طور شفاف برای دانشجویان در جلسه اول آگاه کردن دانشجویان با اهداف رفتاری درس، روش تدریس، محتوا، منابع و شیوه ارزشیابی» و «تهیه محتوای آموزشی متناسب با اهداف مندرج در سرفصل دروس و در اختیار دانشجویان قرار دادن آن» به ترتیب مهم ترین و کم اهمیت ترین شاخصی می باشند که توسط اعضای هیئت علمی رعایت می شود.

عملکرد اعضای هیئت علمی در مؤلفه انتخاب و به کارگیری روش ها و رسانه های آموزشی بیش از متوسط و با توجه به مقدار میانگین یعنی ۳/۷۱، در سطح زیاد برآورد شده؛ بنابراین میزان انتخاب و به کارگیری روش ها و رسانه های آموزشی توسط اعضای هیئت علمی در سطح زیاد برآورد می شود. «استفاده از روش های نوین مشارکتی مثل حل مسئله، ایفای نقش، بحث گروهی در کلاس» مهم ترین و «استفاده از فضای مجازی و شبکه های مجازی برای ارتباط با دانشجویان» کم استفاده ترین شاخصی می باشند که توسط اعضای هیئت علمی رعایت می شود. این نتایج با پژوهش حق پرست (۱۳۹۳) هماهنگ است.

عملکرد اعضای هیئت علمی در مؤلفه مشارکت دهی دانشجویان مورد نظر بیش از متوسط و با توجه به مقدار میانگین یعنی ۴/۱۹، در سطح خیلی زیاد برآورد شده؛ بنابراین میزان مشارکت - دهی دانشجویان توسط اعضای هیئت علمی در سطح خیلی زیاد برآورد می شود. نتایج این بخش، با نتایج پژوهش ابادری و همکاران (۱۳۹۴) هماهنگ بوده است. «گوش دادن به نظرات دانشجویان با روی باز و سعه صدر» و «مشارکت دانشجویان در تدریس از طریق روش حل مسئله و ایفای نقش» به ترتیب مهم ترین و کم اهمیت ترین شاخصی می باشند که توسط اعضای هیئت علمی رعایت می شود.

عملکرد اعضای هیئت علمی در مؤلفه ارزشیابی و بازنگری آموزش بیش از متوسط و با توجه به مقدار میانگین یعنی ۴/۰۸، در سطح زیاد برآورد می شود؛ بنابراین در پاسخ به سؤال پنجم تحقیق، میزان ارزشیابی و بازنگری آموزش توسط اعضای هیئت علمی در سطح خیلی زیاد برآورد می گردد. بر این اساس، «ارزشیابی را متناسب با اهداف آموزشی و روش تدریس» و «نترسیدن دانشجویان از امتحان پایان ترم به دلیل تحقق اهداف مورد انتظار در طول ترم» به ترتیب مهم ترین و کم اهمیت ترین شاخصی می باشند که توسط اعضای هیئت علمی رعایت می شود.

پیشنهادها

- یافته های پژوهش حاضر نشان می دهد که عملکرد اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین در هر پنج بُعد مورد سنجش، کمی بیش از حد متوسط بوده است و نیاز به تقویت دارد؛ بنابراین پیشنهاد می شود معاونت آموزشی دانشگاه و دانشکده های تابعه آن موارد زیر را اجرا کنند:

ارزشیابی عملکرد یاددهی - یادگیری اعضای هیئت علمی...

- طراحی و اجرای کارگاه‌های توانمندسازی برای اعضای هیئت علمی در زمینه ارتقای توانمندی روان‌شناختی اعضای هیئت علمی، طرح درس‌نویسی و یکسان‌سازی فرم‌های طرح درس، روزآمدی اعضای هیئت علمی در زمینه روش‌های نوین تدریس، ارزشیابی تحصیلی، تهیه محتوای جذاب، پویا و کاربردی؛

- بسترسازی و فرهنگ‌سازی استفاده از فضای مجازی اینترنت مجاز و شبکه‌های داخلی اینترنت؛

- برگزاری جشنواره طرح درس‌نویسی و اجرای آن و معرفی نفرات برتر در مراسم رسمی؛

- اجرای جشنواره و انتخاب و معرفی برترین‌های اعضای هیئت علمی در زمینه ابعاد پنج‌گانه

این پژوهش؛

- تغییر چیدمان کلاس درس توسط استاد به گونه‌ای که موجبات ارتباط بیشتر استاد و

دانشجویان را فراهم کند.

منابع

- ابادری، زینب؛ میرجانی‌ا قدم، اکبر؛ چراغی، آزاددخت (۱۳۹۴). «عوامل مؤثر بر مشارکت

دانشجویان در فرایند یاددهی - یادگیری از دیدگاه اساتید»، مرکز مطالعات و توسعه

آموزش، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران. دوره شانزدهم، شماره سوم، صص

۲۶۸-۲۶۲.

- ابراهیم‌زاده، عیسی (۱۳۸۲). «فرایند یاددهی - یادگیری و دانشگاه‌های باز و از راه دور

آینده»، نشریه پیک نور- علوم انسانی، تابستان دوره اول، شماره دوم، صص ۳ - ۱۱.

- دولتی، علی‌اکبر؛ جمشیدی، لاله؛ امین‌بیدختی، علی‌اکبر (۱۳۹۴). «بهبود فرایند یاددهی -

یادگیری مدارس هوشمند از منظر ارزشیابی»، مجله مطالعات آموزش و یادگیری دوره هفتم،

شماره دوم.

- آل ابراهیم، الهام و قرائی‌پور، رضا (۱۳۹۳). «مقایسه طراحی نظام آموزش کارکنان بر

اساس مدل‌های ADDIE و ASSURE»، مرکز همایش‌های بین‌المللی صداوسیما،

کنفرانس بین‌المللی مدیریت.

- حق‌پرست لاتی، طیبه (۱۳۹۳). «تأثیر دوره آموزش پژوهش در عمل در بهبود فرایند

یاددهی - یادگیری معلمان دوره ابتدایی شهر تهران»، فصلنامه علمی - پژوهشی

رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، سال پنجم، شماره اول (پیاپی ۱۷)، صص ۲۰۱-۲۲۰.

- ریگی، عاطفه (۱۳۹۲). «مقایسه ارزیابی عملکرد معلمان از طریق داده‌های صوتی -

تصویری با سایر روش‌های موجود ارزیابی عملکرد تدریس، پایان‌نامه کارشناسی ارشد

رشته علوم تربیتی گرایش برنامه‌ریزی آموزشی، دانشگاه کردستان، دانشکده ادبیات و علوم

انسانی رشته علوم تربیتی.

- ستاری، صدرالدین و جعفرنژاد، عبدالرضا (۱۳۸۹). «عوامل مؤثر بر عدم کاربست وسایل کمک آموزشی در جریان یاددهی - یادگیری از دیدگاه دبیران استان مازندران»، نشریه فن آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، دوره اول، شماره دوم، صص ۵-۱۹
- سیف، علی اکبر (۱۳۹۰). اندازه گیری، سنجش و ارزشیابی، ویرایش ششم، تهران: انتشارات دوران.
- شواخی، علی رضا؛ نادری، عزت الله؛ عابدی، احمد (۱۳۸۶). «مقایسه تأثیر سه رویکرد یاددهی - یادگیری دانش آموزان در درس زیست شناسی»، دانشور رفتار، شماره ۲۴، صص ۵۳-۶۴
- عابدینی بلترک، میمنت و همکاران (۱۳۹۴). «بررسی میزان کاربست عناصر برنامه درسی سازنده گرا در آموزش عالی: مطالعه موردی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز»، مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دوره دوازدهم، شماره چهارم، صص ۸۸۸-۸۹۷
- کریمی ارقینی، حسین (۱۳۹۰). بررسی نظر معلمان و دانش آموزان درباره چگونگی فرایند یاددهی - یادگیری در مدارس متوسطه (شبانه روزی) شهرستان خدابنده سال تحصیلی ۹۰-۸۹، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته برنامه ریزی آموزشی، دانشگاه تهران.
- نوری امامزاده‌ئی، اصغر (۱۳۷۵). بررسی نظر دبیران دبیرستان های شهر اصفهان در مورد نحوه ارزشیابی معلمان و فرم های ارزشیابی عملکرد آنان، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی.
- Akaree, Husain Salilul., & Hossain, Syed Shahadat. (۲۰۱۶) Determinants of education quality: what makes students' perception different? Open Review of Educational Research, ۳:۱, ۶۷-۵۲, DOI: ۲۳۲۶۵۵۰۷, ۲۰۱۶, ۱۱۵۵۱۶۷/۱۰, ۱۰۸۰
- Belsito, Courtney (۲۰۱۶) The importance of 'teacher quality' and 'quality teaching' on academic performance. Journal of Student Engagement: Education Matters. Education Matters, ۶(۱), ۲۰۱۶, ۳۸-۲۸
- Çakma, M., & Akkutay, Ü (۲۰۱۶) Effective Teaching in the Eye of Teacher Educators: A Case Study in a Higher Education. The Qualitative Report ۲۰۱۶ Volume ۲۱, Number ۱۲, Article ۱۰, ۲۳۴۴-۲۳۴۹
-
- Goe, L, (۲۰۰۷), The link between teacher quality and students outcome: A research synthesis, National comprehensive center for teacher quality, Washington DC

ارزشیابی عملکرد یاددهی - یادگیری اعضای هیئت علمی...

- Nand, kishor Soni, & Teerath, Prasad Patel (۲۰۱۴) Quality Teaching & Higher education system in India International Journal of Scientific and Research Publications, Volume ۴, Issue ۱, January

- Harland T, Raja Hussain RM, Bakar AA(۲۰۱۴). The scholarship of teaching and learning Challenges for Malaysian academics. Teach High Educ. ۲۰۱۴;۱۹(۱):...۴۸-۳۸

- Steinhardt, I., & (۲۰۱۶). Mapping the quality assurance of teaching and learning in higher education: the emergence of a specialty. Springer Science+Business Media Dordrecht. DOI ۱۰.۱۰۰۷/s۵-۰۰۴۵-۰۱۶-۱۰۷۳۴

- Goldstein, I(۱۹۹۳). Training in organization: needs evaluation, Monterey assessment development, CA, brooks cole

- Mohono-Mahlatsi, L. and F. van Tonder.)۲۰۰۶(. The effectiveness of mentoring in the distance teacher education programmes at the Lesotho College of Education: Student teachers' and tutors' perceptions. South African Journal of Education ۲۶(۳): ۳۸۳-۳۹۶

- Torrington, D. (۱۹۹۱). Personnel management: a new approach. Prentice hall.

